

Duurzaam hout: van woord

Woningbouwcorporaties en andere opdrachtgevers willen voorkomen dat ze met het gebruik van hout en houtproducten bijdragen aan bosvernietiging. Door in opdrachten en bestekken voor te schrijven dat er duurzaam geproduceerd hout uit verantwoord beheerde bossen moet worden toegepast, probeert men invulling te geven aan deze wens. Echter, uit recent onderzoek blijkt dat het voorschrijven van duurzaam geproduceerd hout alleen niet voldoende is. Hoe moet het dan wel? Controle op de daadwerkelijke toepassing blijkt cruciaal.

Certificering van verantwoord bosbeheer en de houtketen is een middel om aan te tonen dat hout afkomstig is uit een verantwoord beheerd bos. Het gebruik van duurzaam geproduceerd hout is daarmee een stimulans voor verantwoord bosbeheer. Bovendien is duurzaam geproduceerd hout één van de meest milieuvriendelijke bouwmaterialen. Bij de aanbesteding van ramen, deuren en kozijnen wordt vaak gebruik gemaakt van bestekken waarin onder meer wordt omschreven aan welke eisen de materialen moeten voldoen. Stichting Probos heeft de afgelopen tijd gewerkt aan standaardbestekbepalingen ten aanzien van de duurzame herkomst van het hout (zie figuur 1). Deze bestekbepaling is afgelopen zomer opgenomen in de gestandaardiseerde bestekssystematiek voor de woning- en utiliteitsbouw (de STABU-systematiek). Onderzoeken van Milieudefensie en WNF tonen echter aan dat er een groot verschil zit tussen voorschrijven van duurzaam geproduceerd hout en het uiteindelijk ook geleverd c.q. toegepast krijgen. Projectevaluaties, uitgevoerd door Probos voor zowel het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) als FSC Nederland bij overheden en woningbouwcorporaties, bevestigen deze bevindingen. Van vraag naar levering

Figuur 1 laat zien welke stappen van belang zijn om aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout daadwerkelijk gerealiseerd te krijgen. De eerste drie stappen zijn vaak redelijk tot zeer goed ingebed in de onderzochte organisaties. Het zijn met name de stappen vier en vijf waar tot op heden niet of nauwelijks aandacht voor is.

Om te bepalen wat voor de Nederlandse overheid duurzaam geproduceerd hout is, zijn in 2008 de inkoopcriteria voor duurzaam hout vastgesteld (*Dutch Procurement Criteria for Timber*). De toetsingscommissie

Foto's: Mark van Benthem, Probos.

Inkoop Duurzaam Hout (*Timber Procurement Assessment Committee*, TPAC) toetst certificeringssystemen voor verantwoord bosbeheer en de handelsketen, zoals *Forest Stewardship Council* (FSC) en *Programme for the Endorsement of Forest Certification* (PEFC) aan deze inkoopcriteria. De bewindspersoon van het ministerie van IenM besluit vervolgens over de toelating van de getoetste certificeringssystemen tot het duurzaam inkoopbeleid van de rijksoverheid. Op dit moment zijn FSC en PEFC, m.u.v. het Maleisische systeem MTCS, toegelaten tot het duurzaam inkoopbeleid.

Certificeringssystemen

In navolging van de overheid kunnen ook marktpartijen en semioverheden gebruikmaken van de *Dutch Procurement Criteria for Timber* als minimumeis voor de herkomst van houten producten. Een voordeel

Figuur 1. Stappenplan implementatie duurzaam geproduceerd hout (DUPRO) bij opdrachtgevende partijen.

den naar daden

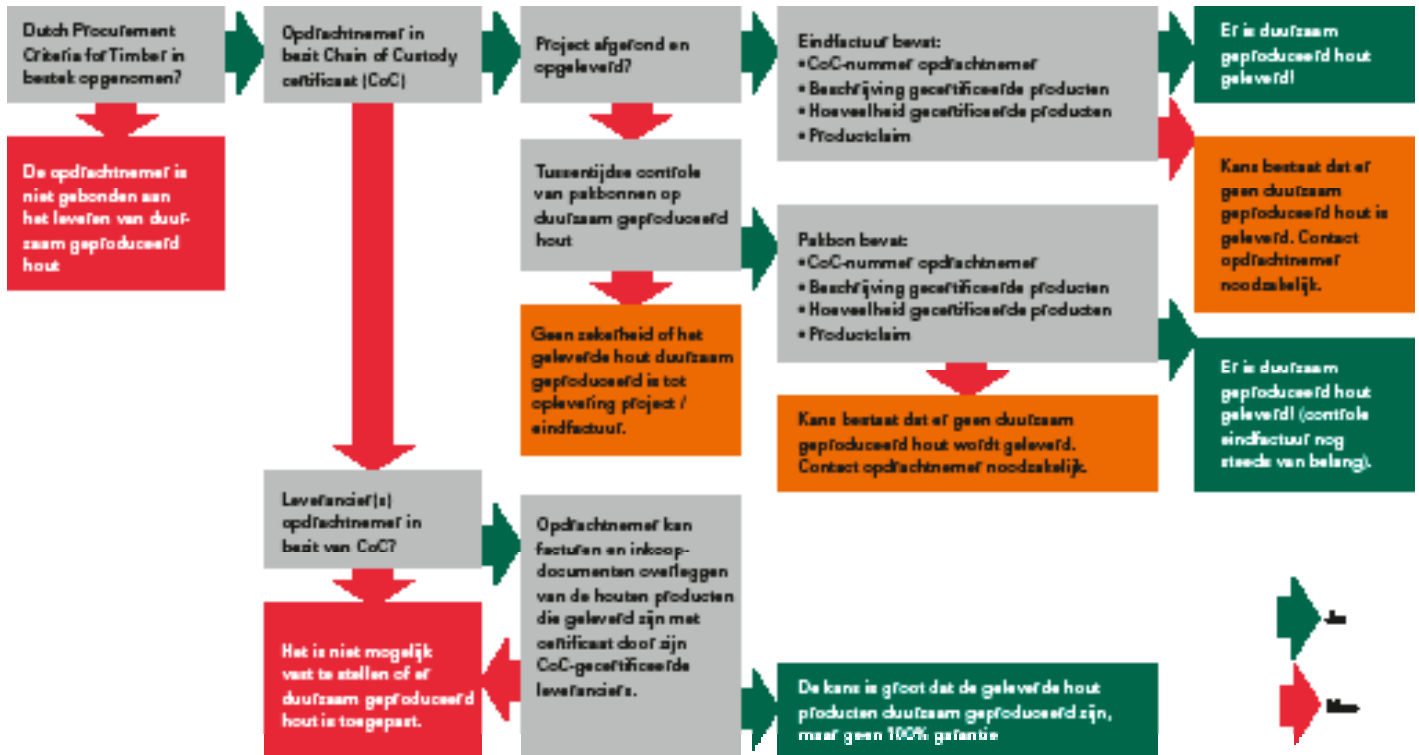
hiervan is dat er in de aanbesteding geen specifieke certificeringssystemen (keurmerken), worden voorgeschreven. Er wordt verwezen naar criteria waaraan de certificeringssystemen, waarmee het hout wordt geleverd, minimaal aan moeten voldoen. Daarnaast zorgt het voor duidelijkheid naar de markt en doordat de markt meer keuze heeft, vergroot het de kans dat de economisch meest voordelige optie wordt geleverd. De bestekbepaling ten aanzien van duurzaam geproduceerd hout in de STABU-systematiek verwijst ook naar de inkoopcriteria voor duurzaam geproduceerd hout van de Nederlandse overheid (de *Dutch Procurement Criteria for Timber*). De bestekbepaling voor aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout bestaat uit een artikel onderverdeeld in lid 1 t/m 4 (kader 1). Wanneer men niet gebonden is aan openbare aanbestedingen kan overwogen worden alleen lid 1 t/m 3 op te nemen.

Vertrouwen is goed, controle is beter

Controle is cruciaal om zeker te stellen dat het hout voor bijvoorbeeld ramen, deuren en kozijnen, conform het bestek, aantoonbaar afkomstig is uit een verantwoord beheerd bos. Informeer regelmatig of levering van het hout volgens plan verloopt. Hierbij spelen zowel de projectleider als de opzichter op de bouw een grote rol. Er zijn twee documenten waarmee gecontroleerd kan worden of de producten bestaan uit duurzaam geproduceerd hout: 1) de pakbon en 2) de (eind)factuur.

Van bos tot eindconsument

Om zeker te stellen dat het hout in bijvoorbeeld een kozijn afkomstig is uit een gecertificeerd bos, wordt de hele handelsketen van bos tot eindconsument gecontroleerd. Alleen een bedrijf dat in het bezit is van een handelsketencertificaat (ook wel *Chain of Custody* of CoC-certificaat) mag claimen dat het geleverde product gemaakt is van aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout. Elk bedrijf dat eigenaar van het hout wordt en het bewerkt, dient CoC-gecertificeerd te zijn. Een bedrijf dat CoC-gecertificeerd is, heeft een uniek CoC-nummer. Er kan gecontroleerd worden of een bedrijf CoC-gecertificeerd is en of het nummer klopt (FSC: <http://info.fsc.org> en PEFC: <http://pefcregs.info>). Het werken met CoC-gecertificeerde timmerfabrieken en aannemers vergroot de kans dat er daadwerkelijk duurzaam geproduceerd hout toegepast wordt en maakt de controle eenvoudiger. Een CoC-gecertificeerd bedrijf weet hoe te werken met duurzaam geproduceerd hout en een onafhankelijke derde partij (de certificeerder) controleert het bedrijf. De opdrachtgever hoeft alleen te controleren of op de factuur of pakbon staat dat het duurzaam geproduceerd hout betreft. De volgende informatie moet hierop vermeld staan: het certificeringssysteem en bijbehorende productclaim (bijvoorbeeld FSC Mix X% en 70% PEFC Certified), specificatie van de gecertificeerde producten (bijvoorbeeld hoeveelheid, aantal) en het CoC-nummer van de leverancier die het hout of houtproduct levert. De eindfactuur is uiteindelijk

Figuur 2. Schema controle duurzaam geproduceerd hout

lijk hét bewijsstuk om te controleren of de eisen met betrekking tot aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout zijn opgevolgd. Indien op de factuur geen melding wordt gemaakt van het certificeringssysteem

of de claim waarmee het hout is geleverd of als bepaalde zaken onduidelijk zijn, dan is het zaak contact op te nemen met de opdrachtnemer en opheldering te vragen.

Duurzaam geproduceerd?

Door de pakbonnen en vrachtbrieven van de houtproducten te controleren, kan (tussentijds) gecontroleerd worden of de (tot dan toe) geleverde houtproducten duurzaam geproduceerd zijn. Hiervoor gelden dezelfde eisen als voor facturen. Op www.inkoopduurzaamhout.nl zijn voorbeeldfacturen en pakbonnen te vinden. Figuur 2 laat zien welke stappen er in de controle een rol spelen.

Verantwoord bosbeheer en bosbehoud

Het toegepast krijgen van duurzaam geproduceerd hout in bijvoorbeeld ramen, deuren en kozijnen begint bij het opnemen van correcte bestekbepalingen. Het is tevens van belang prestatie-eisen voor te schrijven in plaats van specifieke houtsoortnamen. Hiermee wordt de kans groter dat aan de vraag voldaan kan worden. Vervolgens is het van belang te controleren of het geleverde voldoet aan de bepalingen. Hier schort het veelal nog aan, waarbij er overigens niet automatisch sprake is van kwade wil. Hout is in de regel één van de vele grondstoffen waarmee gewerkt wordt en de certificering van duurzaam geproduceerd hout is voor veel bedrijven nog steeds betrekkelijk nieuw. Wanneer er een tijd actief, eventueel steekproefsgewijs, gecontroleerd wordt of het geleverde in lijn is met het gevraagde, zal de situatie snel verbeteren. Zeker in deze tijden wil niemand opdrachten mislopen of bij een opdrachtgever in een kwaad daglicht komen te staan.